

~~Souvenir~~ -
Kognat Tolstoy
Tolstoy
Kognat Tolstoy
Kognat Tolstoy
Kognat Tolstoy

Resti ~~rest~~ Koolodes

I. Ôpilaste omavalitsus pedagoogika alal:

- a) decurvad je decurvad kiskaja kooddis;
- b) laraldane omavalitsus humanismi, anti
fok. Sturm (1507-1655) je
W. Tietzendorf (1490-1656) amustus
- c) jüüristide kooddis
- d) plantogonidid
- e) 19. saj. lõpp ja 20. algus (K. Kuvatus' m. 2, lk. 74 - lugeja)
- W. Gell, Forster, Kerschensamer, Wyneren

II. Ôplaste omavalitouse ulatamine eistore.

- a) pūdurod tēdētaronid rēnē apest;
- b) revolūtaronēgē ophē ~~hōnēgē~~ mō kēnōd ophōtaronē;
ophōtaronēgē;
- c) wōkōd pōnērod 1525-26. c. alatis
- d) ~~hō~~ jūlētēpēd 1530 a. pēkēn.

III. Ôplaste omavaltoise vorme.

A. Valmar:

1. Prefektid-süsteem - patriarhaalne;
2. { School-estü - süsteem - autoritaarne.
3. { Kooli- ja tehnikaühikute süsteem - eelneva teadmiste põhjal;
4. Gipsakonna süsteem.

B. üles: (lühike kirjand' l. 3 p. 4)

A - vorm: monotakarad klassirannad.

B - vorm: ^{valitavad} klassirannad.

C₁ - vorm: klassirannad + õpetaja ^{õpetaja} ~~õpetaja~~ (õpetaja
määr)

C₂ - " : õpetaja + otsust valitav õpetaja. p. h. (õpetaja
määr)

C₃ - " : " + õpetaja ^{õpetaja} ~~õpetaja~~ (õpetaja
määr)

Statistika 1936. a - st

Õpetaja. lühemad: koolis, ajakiri.

IV. Eesti gümnaasiumidirektorite arvamine õpetajatest.

V. Õpil. õpetaja. vähem edas poole:

- a) on püüdnud p. h. kooli õpetajaks;
- b) õpetaja vähem kogemused ja ülevaade;
- c) muutunud ajakiri.

VI. Kuidas suhtuda õpil. õpetaja. põhimõtteid.

(lühike kirjand' m. 5, l. 242.)

Õpilaste omavalitatus kesk- ja kutsekoolides.

Koolide loom	Asukoht arv	Saabunud võrude arv	A-tüüp		B-tüüp		C ₁ -tüüp		C ₂ -tüüp		C ₃ -tüüp		Kokku C-tüüpi		Õpilaste arv		Õpilaste arv		Õpilaste arv		Õpilaste arv		Õpilaste arv	
			ant.	%	ant.	%	ant.	%	ant.	%	ant.	%	ant.	%	ant.	%	ant.	%	ant.	%	ant.	%	ant.	%
Eesti keskkoollid	45	37	3	8,1	16	43,2	9	24,3	3	8,1	4	10,8	16	43,2	23	62,2	5	13,5	-	-	1	2,7		
Eesti kutsekoollid	40	28	1	3,6	11	39,0	5	18,9	6	21,5	-	-	11	39,0	6	21,5	3	10,8	2	7,2	5	17,9		
Välimuutuste kesk	18	13	3	23,1	5	38,5	1	7,7	-	-	-	-	1	7,7	3	23,1	1	7,7	2	15,4	4	30,8		
Välimuutuste kutsek	3	3	-	-	1	33,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	66,6		
Kokku keskkoollid	63	47	6	12,8	21	44,7	10	20,3	3	6,4	4	8,5	17	36,2	26	55,3	6	12,8	2	4,2	5	10,6		
" - kutsekoollid	43	31	1	3,2	12	38,7	5	16,1	6	15,4	-	-	11	35,5	6	19,4	3	9,7	2	6,4	7	23,6		
Kokku kesk- ja kutsek.	106	81	7	8,6	33	40,7	15	18,5	9	11,1	4	4,9	28	34,5	32	39,5	9	11,1	4	4,9	12	14,8		

16,0%

1) Nende järelevalde all hoidvad erimused koolid on arvestatud te arvutena, kuna nende õpilaste arvud end nend perena ja omavalituse organid on neil mitted.

2) % on arvutat saabunud võrude arvust.

Kirjeldus
Tähtsusest
1936
määrustel
järele
pärast

Õpilaste rühade kasvatusalal.

I. Õpilaste omavalitsus.

1. Ajalooline taga: 1. uformatsiooniaga kool, põlvkond kollektiiv.
2. 19. s. lõpul ja 20. algul P.-A. Wendenrodes W. Gelli
püüdnud - kooli
3. Forsteri, Kerschenscheni ja Wynekini teadus:
 - a) Püüdnud - kooli - Euroopas.
 - b) ~~Õpilaskonna~~ Õpilaskonna süsteem - Wynekini
 - c) Õpilaskomiteede süsteem - Hoffmann.

2. Õpil. omaval. tegevuse teos 1918/19 a.

3. Õpil. omaval. vormid teos:

1. Püüdnud - kooli püüdnud.
2. School-city süsteem - praegu püüdnud.
3. A. vorm
B. vorm
C₁ - ~~õpilaskomiteede~~ õpilaskomiteede süst.
- C₂ - õpilaskonna süsteem
- C₃ - õpilaskomiteede süsteem.

4. Õpil. omaval. tegevusalad:

1. Kõrreõpilamne (v. raamatukogu)
2. Kohtumistamine
3. Õpilashommikud
4. Atraktsioonid
5. Kooperatsioon
6. Lõppmängud.

5. Suhtumine õpet omavalitsusega

II. Õpilasingrid ja ühinguad.

III. Koolipeod.

*Uus
ingum*
*reklamatsioonid - rahvaste
sõprus*
*probleemid - haridusreformi
ultraid. kindemata.*

Probleemid:

1. Milline praksis on välja kujunenud noorte ja täiskasvanute haridusasutistes vastutava kaastegevuse üldandmises kasvandikele ülesehituse, distsipliini ja juhtimise alal?
2. Millisel teoorial baseerub see praksis?

I.

Kõigepäält olgu tähendatud, et alljärgnevas teeme vahet I. kooliliste ja II. vabade haridusasutiste vahel. Esimeste all mõtleme alg-, kesk- ja kutsekooli ning ülikooli, teiste all noorsoo organisatsioonide, täiskasvanute haridusseltside, õpiringide ja rahvaülikoolide.

I. Koolilistes haridusasutistes valitseb juba kümnekond aastat tugev liikumine selle kasuks, et õpilasi rohkem tõmmata kooli sisseelu vastutavale kaaskorraldamisele, distsipliini hoidmisele ja ühiskondliku elu intensiivsemaks muutmisele väljaspool õppetunde. Selle liikumise esimene puhang leidis aset kohe pärast maa tegelikku iseseisvumist 1918. aastal. Siis olid selle kandjaiks peamiselt vene 1917. a. revolutsiooni õhkkonnas aktiveerunud ja radikaliseerunud õpilased, mispärast see liikumine kohati suundus kooli ja õpetajate vastugi, otsekui taotledes viimaste õiguste piirandist mitmesuguste õpilaskomiteede ~~st~~ kaudu. Nende nõuandmaalsemaks muutudes ja meelte rahunedes see liikumine vai-

bus varsti, nii et 1921-22. a. paiku see oli peaaegu jäljetult kadunud.

4-5 aastat hiljem hakati uuemate pedagoogiliste ideede mõjul õpilaste omavalitsust uuesti rakendama, kuid nüüd juba õpetajate lagatusel ja nende kavakindlalt juhitud. Mõnes koolis võeti see katseliselt tarvitusele ja kuna tulemused olid head, ~~misest~~ leidis nende eeskuju mitmel pool järeletegemist. Praegu on see liikumine üha laienemas ja uut pinda võimas.

(1.-6. õppea.)

A l g k o o l i d e s on õpilased laiemakujuliseks omavalituseks üldiselt alles liiga noored (8-14 aastased). Suuremas jaos koolides lastakse siiski õpilastel iseendi keskest valida klassivanem ja mõned teised klassi ametnikud (nagu sekretär, laekur, õppeabinõude hoidaja jne.). Mõningates koolides, kus õpetajad tegelevad uuenduspedagoogika vaimus, usaldatakse õpilaste omavalitsusorganite hoolde raskemaidki ülesandeid, nagu kooli õpilasajakirja väljaandmine, osavõtt koolipidude korraldamisest, lugemislaua korraldamine jne. Üldiselt on õpilaste omavalitsus algkoolides siiski alles võrdlemisi vähe levinenud.

K e s k- ja k u t s e k o o l i d e s on õpilaste omavalitsusel rohkem pinda ja selle vormid seal on mitmekesisemad. Nagu 1936. a. kevadel ettevõetud uurimusest selgub,

esineb seal peamiselt 5 järgmist tüüpi õpilaste omavalitsused

A. Klassijuhataja (õpetaja) nimetab igale klassile õpilaste hulgast klassivanema ehk primuse; nimetamisel on mõeldud peamiselt õpilase käitumine ja edasijõudmine õppimises. Kogu kooli õpilaskonda ühendav omavalitsus puudub.

B. Klass valib ise enda keskest hülteenamusega klassivanema, mõnikord ka teisi klassimetnikke, nagu klassivanemabi, sekretäri, laekubi, õppeabinõude hooldava jne. Need ametnikud teotsevad igaüks omaette ega moodusta mingit kollektiivset organi. Kogu kooli õpilaskonda ühendav omavalitsus puudub.

C₁. Klass valib ise enda keskest hülteenamusega klassi juhatus või nõukogu, kelle peal kollektiivselt lasub vastutus klassi korra ja heaolu eest; mõnikord moodustatakse klassi juhatus ka eraldi valitavaist ametnikest. Klasside või nende juhatusete esindajad moodustavad kogu kooli õpilaskonna esinduse, resp. juhatus ja muud organid, kes juhivad kogu asutise õpilaskonna siseelu.

C₂. Klasside omavalitsus nagu C₁ juures, kuid kogu asutise õpilaskonna juhatus moodustatakse otsese valimise teel õpilaskonna üldkoosolekul.

C₃. Segatüüp kahest eelmisest. Osa kogu õpilaskonna organe valitakse üldkoosolekul, teine osa klasside esindajate poolt. Esimeste võimupiirid on harilikult laiema ja autoriteet suurem.

Tüübid C_1 , C_2 ja C_3 esindavad õpilaste omavalitsuse kõrgemat astet. Särahe ovalitsus teotseb harilikult oma põhikirja kusel, mille õppenõukogu kinnitab. Kollijuhatajale või õppenõukogule on harilikult reserveeritud veto-õigus juhiks, kui omavalitsuse tegevus peaks arenema suunas, mis pole kooskõlas kooli üldise kasvatusliku tegevusega. Särase omavalitsuserganite tegevus piirdub harilikult õpilaste omavahelise elu korraldamisega väljaspool õppetunde. Kooli üldises juhitmises ja õppetusalikes küsimusis neil kaasariühkimise õigust ei ole. Nende ülesandeks on tavalisest vastutata vooa eest koolimajas ja õues vahetundidel ja pärast kütunde, reguleerida õpilasringide tegevust, aidata khaa ja aktuste kooliõpidude korraldamisele, jne. Kohati on nende hoolde jäetud kord nädalas nn. õpilashommiku korraldamine, kus õpilased ise esinevad kogu kooli ees lühikeste kõnede ja muusikaliste ettekannetega. Paljudes koolides annavad omavalitsusorganid välja õpilasajakirja, kohati harutavad nad isegi kaasaõpilaste eksimusi, ja mõistavad kohut nende üle.

Millisel määral üks või teine tüüp Eesti kesk- ja kutsekoolides on levinenud, selle kohta annab ülevaate alljärgnev tabel.

Nagu sellest tabelist nähtub, on umbes 1/3 kesk- ja kutsekoolides teostatud õpilaste omavalitsus laiemal kujul (C -tüüp). Kui võtta al seks ainult eestikeelsed

kkk koolid, siis on see määr veelgi kõrgem, kuna vähemus-
 rahvuste koolid ses suhtes on miskipärast konservatiivsemad.

Kõrgematest õppeasutistest
 tuleb kõnealloseva probleemi seisukohalt arvesse vaid Tar-
 tu ülikool. Seal on üliõpilaste omavahelise ühiselu korraldami-
 ne jäetud täiesti üliõpilaste endi ajaks, millesse ülikooli
 administratsiooni organid end üldse ei sega. Üliõpilasnoorsoo
 kasvatus ja meelelahutuse eest hoolitsevad peamiselt vaba-
 tahtlikud intiim-organisatsioonid (korporatsioonid ja vabad
 ühingud), kuhu on koondunud umb. $\frac{1}{2}$ kõigist üliõpilastest.
 Üliõpilaskonna üldisi asju ajab kõigi üliõpilaste poolt
 sedelitega valitav üliõpilaskonna edustus; viimane peab ülal
 majandusliku pmaabi ettevõtteid, on valvel üliõpilaste huvide
 eest, on läbikäimises teiste maade üliõpilaskondadega jne.

II.

Vabadest haridusasutistest liginevad koolilistele kõige
 enam rahvaülikoolid. Neid teotseb kaht tüüpi: maarahvaülikoo-
 lid (internaadiga), arvutl 2 ja rahvaülikoolid- loengud
 (umb. University extension'i taolised) igas suuremas linnas.
 Kuna viimaste tegevus piirdub peamiselt vaid loengutega,
 pole seal õppijate omavalitsusel tagaläike ülesandeid.
 Internaat-rahvaülikoolides seevastu rakendatakse kasvandike
 omavalitsust kõige suuremal määral, peamiselt G2 tüübi kujul.

Noorsoo organisatsioonide ja täiskasvanute haridusseltside tegevus toimub normaalselt kogu liikmeskonna osavõtul. Kogemused näitavad, et organisatsioon on sisehõlpselt seda tegevust ja teosvõimsam, mida suurem protsent selle liikmetest võtab tegevuse juhtimisest aktiivselt osa. Kus välja kujuneb juhtide autokraatia, seal tekivad varem või hiljem sisemised killunemised ja tegevuse langus.

Viimastel aastatel siiski on muutumas populaarseks skautliku ilmega noorsoo organisatsioonid, kus juhtimine on korraldatud enam juhprintsiibi järgi. Noorte juures teatud vanuseni XX (16-17 eluaastani) on sellel organisatsioonivormil valedamatuid paremusi.

Samal ajal on vanema noorsoo ja täiskasvanute hulgas levinemas just vastupidine liikumine -- õpiringid. Õpiringis on iga liikme aktiivne osavõtt niihästi ringi administratiivsest juhtimisest kui ka tegevuse sisustamisest otse valditud. Siin peavad liikmed se kordamööda referaate, juhataja ja protokollivad koos kokkuvõtteid jne.. Õpiringe hinnatakse praegu kui parimat vabaharidustöö vormi ja nende arvuline juurdekasv näitab kiiret tõusu.

Ka vabaharidustööd juhitvate üleriigiliste keskuste (näit. E. Haridusliidu) tegevus toimub liikmete laiaulatusel osavõtul ja nende kontrolli all. Vastavalt organid valitakse harilikult suurte üleriigilistel koosolekutel, kuhu iga org

ganisatsioon saadab teatud arvu esindajaid. Ka see süsteem on osutunud otstarbekohaseks ega ole selles erilisi puudusi ilmnenu.

II.

Helpoolkirjeldatud vormid on kasvanud pikkamööda tegeliku elust. Pole andmeid, et nende eel oleks käinud pikemaid teoreetilisi arutlusi või kaalutlusi, vähemalt ole need laimate hulkade teadvusse tõusnud. Mis puutub õpilaste omavalit-
susse koolilistes haridusasutistes, siis on selle kujunemisele avaldanud omajagu mõju Wilson G i l l 'i propageeritud School-city liikumine, eriti selle mõõdukamal kujul, nagu see esineb Euroopa pedagoogide (Fr.W.Foersteri, G.Kerschensteineri jt.) teostes. Omajagu mõju on olnud ka dr.G.Wynekeni algatatud Schulgemeinde-ideel. Õpiringideliikumises on tuneda Skandinaavia riikide eeskuju mõju.

Opit. omavalitsus:

PEDAGOGIKA
ARHIIVMUSEUM
FOND K37682

13

Klassid:

- I ei ole mudegi
A II. ~~ma~~ määratud korrapäeval, pühapäev.
B { III. Vahetus klassiruumis
IV. Vahetus klassiruumis
C V. Vahetus klassiruumis.

Kool:

- I ei ole mudegi
II määratud ametiruumis, korrapäeval
III. Vahetus ametiruumis.
IV. Kooliruumis (vahetus) A õhutus
B. Kooliruumis
C_I, C_{II}, C_{III} + D. Oplaskumise tekkimiseks.

Erised:

ajakiri:

- I ei ole
II. Opetajate toimet.
III. Opet. + õpil. toimet.
IV. Opet. toimet.

Kohus:

- I. Ei ole.
II. Klassi ja kooli organid
III. Kooliorgan.
IV. Igakordne organ (ed hae)
Ajut. ajakiri.
V. Kooli. järelevalve ja kontroll.
VI. Kooli. järelevalve ja kontroll.

Normid:

Kooliruumis - tr.
Kooliruumis - kd
pühapäev - px
õhtus - ots.
B. Pühapäev.

	Klassid					Koolid				Ajaar				Kohad				Kokk	Vastus
	I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV		
I Vähemusrahvaste keskkoolid:	4	3	5	-	1	10	1	-	2	10	-	2	1	10	2	-	1		13
II " " " kutsekoolid:	2	-	1	-	-	2	1	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-		3
III Eesti keskkoolid	1	3	22	6	5	21	-	-	16	13	5	10	13	32	-	5	-		32
IV Eesti hõõstuskoolid	-	-	3	-	1	2	-	-	1	3	-	-	1	3	1	-	-		4
V " hõõstusõpil. k.	-	1	5	-	1	2	-	1	4	6	-	-	1	6	1	-	-		7
VI " kodumaj. k.	2	-	2	2	-	1	-	-	-	5	-	1	-	5	-	1	-		6
VII " närvikutek.	2	-	2	1	2	6	-	-	1	7	-	-	-	5	1	1	-		7
VIII " muud kutsek.	1	-	3	-	-	3	1	-	-	4	-	-	3	4	-	-	-		4
Kokku Eesti kutsekoolid:	5	1	15	3	4	13	1	1	6	16	-	7	5	23	2	3	-		
Kokku kesk- ja kutsekoolid:	12	7	42	9	10	46	3	1	24	42	-	13	19	68	4	8	1		81

Pole 1

A III = 3

B III III III III III III III III = 16

C_I III III III III =

C_{II} III

C_{III} III III

II III = 5

I = 1

3 I III III III III III III = 11

* III III = 5

I III III III = 6

Kooli liige	Aastak- te arv	Saanud Vastus te arv	Õpil. omaval- i ole	Esimene õpil. omav. tüüp					Õpil. ajax. töö	Esimene õpil. kohad	
				A	B	C _I	C _{II}	C _{III}		erivõr- gona	ühend- muudat.
Vähemusrahvaste keskk.	18	13	30,8 4	23,1 3	38,5 5	7,7 1	-	-	23,1 3	7,7 1	15,4 2
" " " kutsek.	3	3	66,6 2	-	33,3 1	-	-	-	-	-	-
Eesti keskkoolid	45	37	2,7 1	8,1 3	43,2 16	24,3 9	3,1 3	10,8 4	62,2 23	13,5 5	-
" kutsekoolid	40	28	17,9 5	3,6 1	39,0 11	18,9 5	21,5 6	-	21,5 6	10,8 3	7,2 2
Kokku keskkoolid	63	47	10,6 5	12,8 6	44,7 21	20,3 10	6,4 3	8,5 4	55,3 26	12,8 6	4,2 2
" kutsekoolid	43	31	22,6 7	3,2 1	38,7 12	16,2 5	10,4 6	-	19,4 6	9,7 3	6,4 2
" kesk- ja kutsek.	106	81	14,8 12	8,6 7	40,7 33	19,5 15	11,1 9	4,9 4	39,5 32	11,1 9	4,9 4

1) Kõige juhatuse all ja juhikoo hõõstavad erimeetodid koolid on loetud ühes aastases, kuna valitsemise nende
võimal on enamasti pühitsemise, mis e hõõstade õpilastel end hõõstade hõõstade
võimal on enamasti pühitsemise, mis e hõõstade õpilastel end hõõstade hõõstade